

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Határozott hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Hétfőn: Oppellik Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint u. Volger (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint u. Volger hirdetés közv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapest-on Servitator 5. sz.

Nyitási díjak

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főtitár 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Visszaemlékezés külföldre.

Kolozsvár, 1879. febr. 18.

XIII.

(A hazai szakiparoktatás.)

A múlt alkalommal azon mozgalomról szólván, mely a hazai szakiparoktatás érdekében, mondhatnók először ütötte fel magát, kissé határozottabb alakban a hónapok között, a pénzügyi bizottság egyik albizottságának előterjesztésére kifejtők, hogy az ipari oktatásnak mielőbb egy rangba kell helyeztetnie a közoktatással s részünkről egyáltalán nem oszt-hatjuk azon felfogást, a mely szerint ügyvédek, orvosok, hivatalnokok kiképzése az állami feladatok közé tartozik, de kitűnő iparosok képzése már nem.

Mi épen ez elvnek tulajdonítjuk azt, hogy közoktatásügyi miniszteriumunk tisztán kivételül csak iparunk tehetetlenségének nyomása alatt ugyszólván szükségéből és nem kötelezőségről szándékozik egy csekély összeggel megkezdeni a szakiparoktatást; ugyan ennek következtében az öntudatos terv, melyet közelebbről a „N. H.” után bővebben ismertetünk, mindenféle nevet, csak a kigondolt terv nevét el nem viselheti.

Ugy mondja a „N. H.”, hogy e „terv” nem egy-két napi munkának és meditációnak eredménye, hanem a miniszterium egy szakférfiakból álló bizottságot küldött ki, mely a különböző iparágak képviselőivel is érintkezésbe helyezvén magát, a feladatnak minden oldalú megfontolása után elkészítette az ipari szakoktatás tervét.

Ha ez így van, annál szomorubb világot vet a terv a szakiparoktatás körüli tájékozatlanságunkra. Azok a meghívott iparosok lehetnek bizonyos iparban szakférfiak, de nem a szakiparoktatásban, viszont a közoktatásügyi miniszterium tagjai valószínűleg igen jól értették, hogy miként kell a hazának intellektuális embereket nevelni, de azt aligha, miként jóízű iparost.

Elárulja ezt a „terv” minden pontja.

A legelső például a fémvasipar fejlesztését hangsúlyozza, mivel ez iparág máris tekintélyes terjedelmet nyert hazánkban. A kormány tehát legelőször a fémvasipar tanítására a műgyetemen tervezi egy tan-szék felállítását. Ez egy általánosságban szépen hangzik, a czél is nemes, de az eszköz, a mit a miniszterium alkalmaz, előttünk nem elég világos.

Ha a fémiparnál alkalmazott egyéneket vesszük szemügyre, tehát azon erőt, mely az oktatás útján javítható, akkor a fémipar haladásának feltételeit képezi először: hogy a fém olvasztása, külön választása, tisztítása a

legkitűnőbb legyen, ez magában egy olyan feladat, mely első sorban nem a mérnökök szakmájába vág, tehát nem a műgyetem feladata azt cultiválni, hogy szakférfiakat neveljen; másod sorban ez oly nagy gyakorlati és elméleti ismereteket követel, hogy az illetőnek egész életét e szakmára kell szentelje s így a mit egy műgyetemen mellékesen egy tanártól tanulhat, arra sem elég, hogy általános ismereteket szerezzen magának az ipar ezen ágában. Ezért vannak a bányászok és bányászati akadémiaik legnagyobb részt a fémipar ezen ágára berendezve. A fém olvasztása, tisztítása, a nyers anyagok ipari feldolgozása alá való kiképzése nem tartozhatik tehát ezen műgyetemi tanár feladatai közé, mert azt a bányászok végézik a kohóknál.

A második feltétele a fémipar előhaladásának, hogy a formák, a melyekbe a nyers vas öntetik, jó izléssel legyenek s miután az anyag jó, a belőle öntött cikkek: kemenczék stb. jó izléssel legyenek készítve. Erre szükségesek a jó rajzu formák, a mivel külön mesterek foglalkoznak e tudományuk vagy rajziskolában, vagy a műgyetemen szerzik a gépészmérnökkel együtt, ki részint a gépvázlatot, részint gépek konstruálását tanulja. Ez ága azonban a fémiparnak már is egyik legfontosabb feladata a műgyetemnek s eddig sem volna műgyetem, ha csak most gondoskodnának e tárgyak tanításáról.

A harmadik feltétele a fémipar virágzásának, hogy a közmunkások, esztergások, lakatosok, kovácsok pontosan, gyorsan és jó izléssel dolgozzanak. A műgyetemen azonban napi munkákat nem képeznek.

Ezekből látható tehát, hogy az országos fémipar előmozdítását a műgyetemen egyetlen tanárra bízni, oly érthetetlen valami, a mi csak Magyarországon adhatja elő magát. A fémiparnak szerfelett sok egymástól egészen elkülönített ága van s az egészre csak akként lehet hatni, ha ezen ágakat külön-külön karoljuk fel.

Külföldön például szintén fejlesztenek fémipart, de egészen más felfogással.

Kezdi pedig a munkát legalól. A szerfelett nagyszámmal levő ugynevezett továbbképző iskolák nagy műhelyekkel vannak összeköttetésben, itt a lakatos, bádósok, kovács, aranyműves, gépész mesterinasok rajzolnak, mintáznak, azután a részlelvel egy vaslapot tartoznak szépen kisimítani, majd egy egyenes vonalzó, hatszöglet, stb. formálni belőle, majd különböző alakokká hajlítani, ciselizni, stb. Így képezetnek a fémipar közmunkásai.

Ezen intézetek felett állanak a mű-

iparosok, itt a segítők tovább folytatják a rajzolást, idomítást, cizellorozást, tanulnak magasabb elméleti és gyakorlati tárgyakat, vegtant, phisikát, géptant. Így képezetnek a művész munkások, a gépkészítők és esetleg a gyárakban a munkavezetők, kik egyszersmind iparos-terveket, agyag-mo-delleket is készítenek.

A műiparosok felett áll a műgyetem, a hol gépészmérnökök s nagyobb szerű tervek készítői nyerne kiképzést.

Ezzel egyenrangban a bányászakadémiaik, melyek a fémeknek, mint nyers anyagnak kezelését tanítják.

Nekünk a két utolsó megvan, a két első tanintézeteket pedig, melyekre külföldön milliók fordítanak egy országban, egy emberből kiállítani nem lehet.

Justus.

— Szapáry Gyula pénzügyminiszter, a képviselőházban ma megnyitandó 1879-ki költségvetési általános vitát, hosszabb exposéval fogja megkezdeni.

— Az idén Zágrábban, Kassán, Győrött és Szegeden felállítandó osztrák-magyar bankfiók-máj. havában fogják megkezdeni működésüket. A budapesti igazgatóság Zágráb részére 2 millió 500,000 forint, Kassa részére 1.200,000 forint, Győr és Szeged részére pedig egy-egy millió forintot szánt. Ezen dotációt az igazgatóság a szükséghez képest szaporítani vagy csökkenteni fogja.

— A függetlenségi kör tegnap értekezletet tartott. Megállapította a Simonyi Ernő által a képviselőház elé terjesztendő határozati javaslatot, mely ugypolitikai és nemzetgazdasági, mint különösen pénzügyi szempontból is bírálván a költségvetést, annak megtagadását indítványozza. Az általános tárgyalás után a párt a budget részletei fölött tanácskozott.

— A bírósági végrehajtókról szóló törvény legutolsó szakaszában az igazságügyi miniszter a törvény által utasított arra, hogy a végrehajtók díjszabályzatát léptesse életbe. Az igazságügyi miniszter akkori időben becsajtozott ki egy szabályrendeletet, mely a végrehajtók több végrehajtási eszméiményeiről szól, mint a minőket a törvény elvileg kimondott. Legutóbbi időben az igazságügyér a végrehajtók díjait csak azon eszméiményekre szállította le, melyek a törvény értelmében megállapíthatók: a miniszter utóbbi rendeletével szemben a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvény-széki végrehajtók memorandumot (l) nyújtottak be az igazságügyi miniszterhez, mely szerint az eddigi díjszabályzatot fenntartatni kérik, indokolvá ebbeli kérelmök jogos voltát. Az igazság-

ügyér megkereste a kuriát: adjon véleményt a fennforgó kérdésben és csakis azután fogja a határozatot kimondani.

— A befásítás. Törvényjavaslatot fog legközelebb a kormány az országgyűlés elé terjeszteni a határok és utak beültetéséről és a faiskolákról. A javaslat anyagi intézkedése lényegileg a következő határozatokat tartalmazza: Minden község és pusztai határ, a mennyiben tényleg erdővel vagy egyéb faültetménnyel szegélyezve nem volna, a beültetést pedig elvárhatatlan természeti akadályok nem gátolják — legalább két sor fából álló faszegélyvel körülbételezendő. A fák neimeit s az ültetés módját egy felügyelő bizottság határozza meg, mely a megyék állandó bizottsága által a szolgabírák mellett állítatik föl. A beültetés a törvény életbeléptétől számított 2 év alatt megkezdendő és 7 év alatt befejezendő. Minden oly birtokost, melynek terjedelme 100 cat. holdat meghalap, egyes fasorral, vagy élőszőlővel körítendő be. A fák távolsága egymástól 15 méternél nagyobb nem lehet. Ha a beültetés a föld tulajdonosának kárával járna, a közigazgatási bizottság útján élőszőlő ültetése vagy a magasabb fák lecsontítása engedélyezhető. — Nyilvános utak s közhasználatra szánt dűlők és marhasapások egy sor fával szegélyezendők. A vasutak egész hosszúságukban fakkal vagy bokrokkal szegélyezendők. A községeknek 20 méternél szélesebb utcáit két sor fával ültetendők be. Temetőik, kavic- és homokbányák, valamint téglá- és vályogvetők faültetményekkel szegélyezendők. Kutak, források és marhadelelők faültetményekkel körítendők. A szántóföld, rét, kert és legelőterületeken található vízmosások, azok tovább terjedésének megállítására cseljából fakkal vagy bokrokkal ültetendők be.

— A javaslat az 5. §-tól kezdve végig, részint a költségek viselésének módjáról, részint a hatóságok felügyeleti jogáról s a mezei rendőri intézkedésekről tartalmaz határozatokat.

— A delegációk összehívása is küszöbön áll, s mint jelezve volt, talán még e héten meg fog történni. Itt a függőben maradt közös kérdések s főképen a bosnyák hitel előreláthatólag nagy port fognak verni.

Külföld.

Az orosz-török békeszerződés végrehajtása is megindult. Renf pasa a nagyvezérnek Drinápolyból azt sürgönyözte, hogy Totleben tábornok oda nyilatkozott, miszerint a tulajdonképeni török területről márcz. 9-ig teljesen ki fognak vonatni az orosz csapatok. Másrésztől e ki-vonulás erősen későbbre vonatik, mert febr. 6-án a török területre még mindig nagy mennyiségű

Reggel a legnagyobb zavar közepette egy férfi lépett a házba. Javiole meglátva őt lihegve, mint prédájára rohanó farkas futott hozzá s megragadta karját:

— Ah! itt van ön uram! kiáltott fel, jönjön nézze meg mit tett! És ellentállhatatlan erővel vonta a jövendőnyt ama szoba felé, hol Orbigny asszony kiterítve feküdt.

— Nézzen oda! szólt, azon ágy felé lökve őt, mely mellett Mártha örködött.

Orbigny elhalványult e sápadt halott látásánál; arca elkomorult. Oh! szólt halkán, nagyon szeretlek engem!

Javiole az ajtó felé közeledett s azt gyorsan felrántva, szölt:

— Ha itt maradnék, még szerencsétlenség történnel!

Az idegen anélkül, hogy körülnézne a szobában, az ágyhoz közeledett, hol Orbigny asszony pihent. Feje főtelen volt. Mártha némán szemlélte őt.

Látta mint hajol le a halott kezére, csókot nyom reá, s azután lehuzza újjáról a jeggyűrűt.

— Uram! kiáltott fel Mártha; Orbigny ur felemelte fejét.

— Én adtam neki kisasszony, szólt, engedje, hogy magammal vigyem.

Mártha erősen meg volt lepelve; de jellemezé mért gyorsasággal magához térve bámulatából, meghajol az idegen előtt s szölt:

— Ha, mint szavai értelméből kivethetem, ön nagybátyám, Orbigny gróf, e ház önemindenél mi benne találhatik.

Orbigny ur felégyenesedett. Valódi nemes ember kinézéssel bírt.

(Folytatás köv.)

készletek és kiegészítő csapatok hozattak. Totleben ezt azzal indokolja, hogy még mindig lázadás törhet ki s ekkor szükség lesz az orosz megszálló csapatok ottmaradására, a keresztények megóvása végett.

A német birodalomból, eltekintve a császár ismeretes trónbeszédére még mindig nyilvánul aggodalmaktól, csak Bismarck és a római curia közt folyó tárgyalásokról érkezők érdekesebb hírek. Dementáltatik, hogy a tárgyalások már eredményhez vezetnek volna, Berlinben azt kívánják, hogy XIII. Leo egy határozottan engesztelő lépést tegyen. A pápának kívánsága, hogy a socialisták ellen a kormányok együttesen működjenek, eddig még alig talált visszhangra.

A francia köztársaság képviselőkamrájában a kormány oda nyilatkozott, hogy a communisták kihágásait erőlyesen fogja üldözni. Az amnestia-javaslatra több mint 10 szónyi többség volna biztosítva.

Az angol parlamentben a kormány külügyi nyilatkozatait folynak; mindarról, a mi csak a parlament szünete alatt előfordult. Enyilatkozatok nagy részben csak a multa vonatkoznak. A zulu-kafferek földjére egymásután küldetnek a csapattranszportok. Ha lovakkban szükség állana be Afrikában, ugy ezeket is Angliából fogják szállítani. Afganisztánban a hadműveletek szünetelnek.

Az angol királynő a következő üzenetet küldötte a hadügyminiszteriumba: „Valóban mely fájdalommal vettem derék harcfaiknak szomorú sorát s együtt gyászolok barátaikkal. Legszívleberedőbb óhajom, hogy ez legyen hadcsapataink legutolsó veresége.”

Az orosz hivatalos lap a ozár egy 15-ikéről kelt manifestumát hozza, melyben tudatja, hogy a külön békeszerződés f. hó 8-án megkötöttet s alá is íratott a porta és Oroszország között s ennek következtében parancs ment a megszálló hadakhoz, hogy hazájukba visszatérjenek. A manifestum kiemeli továbbá a háború folyamában felmerült fontosabb eseményeket s a portával folytatott tárgyalásokat.

Londonból jelenti a Neue freie Presse: Afrikából tudósítás érkezett, hogy a brit csapatok győzelmes csatát vívtak a zulusokkal. Pearson ezredes hadállása biztosítva van Ekoraban. Natalban már nincs ellenség.

Francia és angol lapok a német trónbeszédéről.

Vilmos császár trónbeszéde a külföldön általán. visszataszást szült. Alig van egy angol vagy francia lap, mely azt ólesen meg ne támadná. Még azon lapok is, melyek legkiméletebbek, igen sok kivételt találtak abban. Németország

A pestisről.

Közi: L. Bodor László.

(Vége.)

Midőn a pestis gyógyítására resolválta magát német orvos, semmi alapja sem volt, mert nem ösmerték a betegség lényegét. Előbb dárday (antimonium) adagokat etettek a beteggel, majd szeszes italokkal dörzsölték és azt adtak be, rozmarin, mirha, kömény, anis és más házi szerekkel tettek kísérleteket, de természetesen eredmény nélkül. Alkalmazták az érvágást, a bubok kifakasztására visacitort, mely utóbbi több följegyzés szerint hatásos szolgálatot tett. A savanyok használatát a legutóbbi időben jött gyakorlatba. A belső szervezet rothadása megakadályozására, majd minden orvos alkalmazta. A praeservatívák között azonban több volt, melyeket sikeresen használtak. Különösen a jesusiták készítettek egy ke-nőcsőt és száj fedőre alkalmazott szeszes vegyítőket, mely a temetés és isteni szertetéssel foglalkozókat megóvta a betegségtől. Csakugyan-ők gyógyítottak is gőzokálta izaszászt, kenőcs és gyomorhajtó szerekekkel.

A 18-ik században resolválta magát először orvos, hogy a pestisben elhalt hullát felboncolja, és mint a már előbb idézett adatból látható, meggyőződött, miszerint a pestis a belső szervezet elfenésedését vonja maga után. Ezután gondoskodtak többféle orvosságról.

Nem áll tehát, hogy a pestist soha sem gyógyították, s hogy a pestises hullá felboncolhatatlan, mert a boncolással foglalkozó mulhatlanul a moránylet áldozata lesz. Kétségen kívül a legveszélyesebb járvány, de híre borzasztóbb mint ő maga. És ennek tulajdoníthatni, hogy a szentpéterváriak már közelebbiek híreire a mámor-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A KÉT NŐVÉR.

Elbeszélés.

Irta:

ACHARD AMÉDÉE.

III.

(Folytatás.)

Mártha gyöngéden ápolta nagyúnyját, elárasztotta csókjaival, s édes szavakat sütogett fölébe.

Javiole, kinek titka szívét nyomta, sietett távozni. Jól van jól, mezmogta felbőszülve, de hát mire való a rendőrség?

A ház, mely eddig lassan emésztette Orbigny asszony életerejét, most oly erővel tört ki, hogy az orvos egészen elijedt rajta. Különböző jelekből hallismerte, hogy az e percben kitörésre jutott baj okai mélyebben gyökereznek. Olyan volt az, mint a hamu alatt észrevétlenül senyvedő tűz, melyet nem lehet többé elfojtani, ha nagy lángokban felcsapott. A hét vége előtt már kijelentette az orvos, kit a grófné beteg ágyához hívat, hogy nincs remény életéhez. Orbigny asszony mióta ágyban fekvő volt, csaknem folytonosan hallgatott. Mari eirdogált, Mártha jött-ment, igazították dolgát, néha énekelte is. Midőn senki sem látta, az örök vidoz lány megtörölte könnyös szeméit. Pecheeran urra sajnálat volt nézni.

Egy reggel, mialatt Mari Javiole-lel a templomban volt, Orbigny asszony Mártához fordult:

— Gyorsan nyisd ki ama fiókot, szólt, hol papírjaimat szoktam tartani, ott az egyik szeglet-

ben, csipkék alá rejtve, találsz egy aranyfalelt erszényt, vedd magadhoz.

— Vegyem magamhoz?

— Igen, igen! csak siess!

Kissé megzavarodva az Orbigny asszony hangja és modora által, Mártha sietett engedelmessédni. Nagynője szemmel kísérté mozdulatát s arca a legnagyobb rettegést fejezte ki.

— Elvetted az erszényt? kérdezte.

— El. Már most mit kívánja néni, hogy tegyek vele?

— Ej édes istenem, hogy magadnál tartad.

Ha ő ma, vagy holnap eljönne, talán oda adnám neki!

Mártha Orbigny asszonyra nézett s azt hitte, lázban beszélt. Ágyához lépett.

— Te nem érted szavaimat, folytatá a beteg, de ne félj, eszméletleneml vagyok épen azért sietek felhasználni ez állapotot. Nehány arany van azon erszényben, tedd el jól, tartd zsebedben, s bár mit mondanak is, oda ne add senkinek; segítségredre lehetnek, hogy megélhes, vagy legalább elég lesz az első napok kiadásait fedezni. Végrendeletem a jegyzőnél van letéve; azt óhajtom, hogy te kezelj a mi kicsi fennmarad vagyonomból. Noked hagyom mindennemel.

Máthát e szavak nagyon felizgatták; a gondolat, hogy nagyúnyját elvesztheti, könnyekre fakasztotta. Félbenszakította a grófné szavait:

— Mire való az ily beszéd? Isten segítségével még sok éven át élhetnek itt együtt, a kedves rambouillet-i házban.

— Hagyd el ne beszélj! kiáltott fel Orbigny asszony ingerülten.

Érzem én, hogy vagyok! Az egész világ orvosai sem segíthet már rajtam. Végem van. Ne sirj, a vidorság oly jól illik hozzád. Csak egyedül

érettetek bántokom, hogy itt kell, hogy hagyjalak, kedves gyermekeim!

Orbigny asszony kihajolt az ágyuszélre s megragadta Mártha mindkét kezét; azután fensőbbesség hangján folytatá:

— Te fiatalabb vagy Marínál s még is te vagy az idősebbnek mondható. Ezért tehát reád bízom nővéredet.

Ne hagyd őt magára, oly tudatlan ő ártatlanságában, mint a ma született gyermek. A mitéged illet, félék ezentul nem eokat fogsz tánczolni, vigadni; de mindig azt tartottam félded, hogy van benned erő és kitartás, van bátorság. Mind ezt kettőtök részére fogod felhasználni. Azután kezd Mártha homlokára fektetve, nyomatókkal mondá: Gondold meg, hogy Mari csak gyermek, s én reád bízom őt.

Most az utcaajtó nyílása hallszott.

— Nővéred haza jött a templomból, végző szavait Orbigny asszony; ülj meg gyorsan. Nem gondoltam, hogy így halok meg, titeket zavarban hagyva . . . Ha keresztelényom tudná mi megy itt vége, tán már is meghalt volna . . . Olyan ő mint a gyermek, ki a sima pázsiton is megbotlik s ezentul csak göröngyökön fog járhatni . . . Nyujtsd kezedet neki, veresd őt . . . Te vagy róla felelős.

Mártha mosolyogva fogadta Marit.

— Néni most jobban néz ki, szólt Mari, megölelve Orbigny asszonyt, kinek arca még most is ki volt pirulva a beszédétől.

— Igen, felelt keresztanyja, most jobban érzem magam, nyugodtabb vagyok.

Az ezt követő éjjel feladta neki az utolsó szentséget s hajnalban lelke mennybe szállt. Marit eszméletlenül kellett szobájába viinni, olyan volt, mint villanytól sújtott szegény áldozat.

Hödel és Nobiling merényletei, a socialista törvény és a szájkosár törvényjavaslat behozatala óta végképp megszűnt alkotmányos állam lenni, a birodalmi gyűlés nem egyéb mint egy afféle Landtag, mint az 1848 előtti osztrák landtagok. Aképviselek behatolnak, hogy meghallják mit parancsol nekik a birodalmi kancellár, a hosszú ülészekon át ki kell dolgozniuk, mit leszűk feladnak nekik, ha egyik vagy másik képviselő a kormányval ellentétben saját véleményét mondja ki, a szájkosár törvényt rá alkalmazták, ha többen vannak, kik azt pártolni merik, szétkergetik őket. — De halljuk a legkiméletesebben nyilatkozó angol és francia lapok véleményét a német trónbeszédéről.

A „Daily Telegraph” ezeket mondja: A császárnak a német birodalmi gyűlést megnyitó trónbeszéde semmit sem tartalmaz, mit várni lehetett volna attól. A multakról kíméletesen és határozatlanul szól, a jövőre nézve mit sem enged sejtetni. Abban csak a mult események felsorolása foglaltatik, melyekről Európa már elunt gondolkozik. A többi kérdések függőben tartatnak. Fel van említve a birodalmi gyűlés bünyűi eljárása a szólásszabadsága ellen, a pénzügyi reformok és ezzel összefüggésben ki van fejezve a védelmi rendszerre való visszatérés. Azon körülmény, hogy a császár személyesen nyitotta meg a parlamentet, azt mutatja, hogy mindenben osztja a birodalmi kancellár véleményét. Különb a miniszterek szoktak lenni azon orgonasípok, melyek a fejedelem taposása által adnak hangot, ezúttal Bismarck herceg az orgonás és Vilmos császár sípjára aljásult.

A „Daily News” a császár trónbeszéde két mondatát hangsúlyozza, a felhívást, melyet a birodalmi gyűléshez intéz, hogy segítse őt a szocializmus leküzdésére és a szájkosár törvényre vonatkozót. „Csak is Németországban” mondja „Daily News” lehet ilyen trónbeszédet tartani és csak is németektől remélhetni, hogy azt helybenhagyják, sőt meg is tapsolják. Nálunk Angliában még a „Vén szörnyeteg (III. György)” idejében sem mert volna egy miniszter királyának ily trónbeszédet bediktálni. Kíváncsiak vagyunk tudni, vannak-e a német türelemnek határai.

A „Journal des Debats” az észak-schleswigi kérdéskört a trónbeszédben történt felemlítést tárgyalja s ezt mondja: „A prágai békeszerződés 5 ik cikkének eltörlése Észak-Schleswig lakosainak más választást nem enged, mint sorukba, nemzetiségük végleges átváltoztatásába belé nyujdom. A császár nem adta elő az okokat, miért történt ezen cikk eltörlése, de helyette kimondják a lapok, melyeket Bismarck herceg sugalmazott.

Kereskedelmi és iparviszonyaink Boszniában.

Boszniát megszálló győztes hadseregünk nyomdokát csakhamar a vállalkozók, iparosok s üzletemberek egész özöne követte, vállalatot, munkát s üzletet keresve. Legtöbbje azonban az ottani viszonyok ismeretének teljes hiányában temérdek idő s pénzvesztéssel, várakozással és csalattal tért vissza nem sokára. A helyzetet eddigél csak azon nagy számú vállalkozók aknázhatták ki, kik hadseregünk élelmezési s egyéb szükségleteinek szállításával s ezeknek a brood-szerajevói országúton az egyes élelmezési állomásokhoz való fuvaroztatásával s végre a megszállott tartományban viszsza maradt katonaság téli elszállásolására s az élelmezési elhelyezésére sürgősen szükségelt ideiglenes fabarakok építésével megbíztattak.

Ugy hisszük, t. olvasóink szívesen veendik,

ban kerestek menedéket a helyett, hogy a halottak eltemetését, a szigorú zárlat gyors keresztlévételét sürgetnék.

A rendelkezésem alatt álló adatok megfigyelése arra a következtetésre enged, hogy a pestis érintkezés által terjed, e szerint szigorú elszigetelés a pestises területtől, bizonyára megóv a bajtól.

Több példa volt reá, hogy országokban, hol a pestis rakoncátlanodott, egyes helységek meg lettek kímelve. Spanyolországban, Gránadában soha se volt pestis, mert résztint fekvésénél fogva, résztint intézkedések folytán el tudta magát szigetelni. Erdélyt, fekvésénél fogva igen ritkán látogatta meg, s inkább a 17. 18 században, mikor már a közlekedés Törökország felől és irányban is gyakoribb volt. Magyarország sokszor, assiluma volt a pestises területek lakóinak; továbbá: Magyarország, Erdély, Galiczia, Lengyelország, Schweicnak több községe volt, hol pestises időszakban nem mutatkozott e járvány. Schweitzban például egy epidemia időszaka alatt, egy-két cantonnal többet ritkán lepett meg.

Ma már a közlekedési eszközök a multszázhadhoz képest, hasonlíthatatlanul tökéletesebbek és kiterjedtebbek lévén, egyes helységek nehezebben izolálhatják magokat, a kormány azonban bizonyára gondoskodni fog szigorú rendszabályokról, melyek azt is lehetővé teendik.

Mielőtt bezzárni epidemikus e talán túlságosan hosszúra nyúlt közleményeim, nem tartom szükségfeletlinek meglegyezni, hogy ha valaki az általam idézett történetek és kronikusok nyomán még adatokat akarna szerezní és a közleményekbe becsusztott tömörtelen sajtóhiba tóvuttra vezetné, sziveskedjen e sorok írójához fordulni.

ha egy Boszniában járt s az occupáció által teremtett viszonyokat tanulmánya tárgyává tett szakférfiu hiteles információja alapján utalunk mindazon kereseti s iparágakra, melyek már a közel jövőben igen jövedelemhezők fognak lenni. Kezdlük legelőször is.

Az épület faszállításal. Az ezzel való kereskedésnek, a számtalan rozsz tahid helyreállítására s magánházak felépítésére, szép jövőt jósolhatunk; ugyanis Boszniában egyes vidéken nagy kőhiány van, s ott házakat fából és földből kell építeni, míg e hiányon nagyobb téglagyárak felállítását által segítve nem leend; ez okból az, ki Boszniában téglagyárak létesítésére vállalkoznék, nem megvetendő nyereségre tenne szert. Téglát most Szerbiából kell hozatni, s hogy mily megregrága az onnan importált téglá, szolgálhatunk egy állításunkat teljesen igazoló példával: ugyan is a Kohner, Linzer és Naschauer consortium Smacon és Zwornikon kenyérsütő kemenczékét építetett. A Smacon rajevossli téglából felállított kemencze alig került 1500 frtba, míg a Zwornikon épített kemencének kiállításai költségei, mert ehhez szorb téglá vétetett, 4000 frtnál is többre rugott. A téglán kívül s fűrészelt deszkákat is főleg Szerbia szállítja.

A felette szükséges zsinidelyeknek is nagy hiányát érzik; a házak téglyából hasított deszkákkal vannak fedve és kéménnyel ellátva nincsenek. Nem igen hisszük, hogy azok, a kik ezúttal Boszniában házat fognak építtetni, ezen izlésteleniséget elfogadják, és így előrelátható, hogy már ez év tavaszán a zsinidely ott keresett áruozikket képezend.

A vendéglők s az összes földieink által berendezett záletek eddig csak rozsz dűledező félben levő házakban vannak magas lakbér mellett elhelyezve. A ki e bajon alkalmas bérházak és vendéglő helyiségek építése által segíteni akarna, annak ezen vállalatba befektetett tőkéje nem kis kamatot fogna hajtani. Ezel kapcsolatban felemlítjük, hogy a példás „tisztaság” Boszniában közfürdők felállításá sem tartozik az utolsó sükségelek közé; van ugyan Brekában, Tuzlában levő török fürdő, és ezek is, dacára kates tisztaságuknak, egész napon át zsufolásig tele vannak.

Gyufagyár felállítására vagy magyarországi minőséggyufának behozatalára is nagy szükség van; eddig a bécsi Pollák rozsz viaszgyufái és a salótomos fojtó szagu, lehető legrosszabb papirosból készült gyujtok vannak egész Boszniában elterjedve, s egy ily dobozka gyujtóért szegény katonáinknak 15—20 kr kellett fizetniük! Hasonlag egy gyertyagyárnak is nagy jövője lehet; az ott használatban levő stearingyertyák Németalföldből a togeren Szalonikin át hozatnak be, egyáltalában a legrosszabb minőségűek és a mi petroleumgyertyáinkhoz hasonlíthatók.

Szesz- és rumgyárak rövid idő alatt szép jövedelmet fognak hajtani. Boszniában a szilva és tengeri bővíben terem, és a pálinkát (rákia) török is, bosnyák is, nem kisebb mérvben használja belső gyógyszerül, mint a muszka — a wutik.”

Fűrészalomra favágóval szintén sürgős szükség van. Van ugyan az erdőkben fa elég, de magzat, a fűrészt nem ismerő, csak ahaszaltat használó bosnyák megrágja, több idő mulik bele, mintha Amerikából érkeznek oda. Ezadatok szives közlöje saját ízsemeivel észlelte, hogy egy boszniai écs, egy nála megrendelt asztalon nyolcz napon át dolgozott. Egy vágás a fán egy szipantás a csibukból, ismét egy vágás, utána az elmaradhatatlan szippantás; aztán kávét inni megy, melylyel napi teendőjét befejezve látja. Ácsmeistere, kovácsok, gépészek, kőművesek s asztalosok, vagy olyanok, kik hasonló üzletet óhajtanak Boszniában létesíteni, fáradságukat rövid idő alatt kellőn megjutalmazva látnadják, míg ellenben azok, kik élelmi cikkekkel való kereskedés által vélnek meggazdagodhatni, eme feltervésükben csalódní fognának, minthogy már legtöbben az e czélból Boszniába rándult kereskedők közül nagy vesztéssel térnek onnan vissza.

Egy üveggyár felállításába befektetett tőke is megerősebb a maga gyümölcsöt, de ezt csak valamely folyam mentén mernők ajánlani, például Zwornikon vagy Bjelinán a Drina mentén, mert másutt az üvegekészítéshez szükséges kovag kellő mennyiségben nem igen található.

Vannak Boszniának még kiaknázandó petroleum-forrásai és sóbányái is, de erről és még egyekéről a jövő alkalommal fogunk szólni.

M. K. I. Lukács János.

A Széchenyi-lakoma.

A lakomát, melyet a nemzeti-casínó Széchenyi emlékére rendezni szokott, vasárnap d. u. 5 órakor tartották meg és pedig oly kegyelettel, a minőt a legnagyobb magyar érdemel. A lakomán, melyen igen díszes és szép számú társaság vett részt, mindenek előtt általános feszült figyelem között gr. Péchy Manó, kezében tartva a Széchenyi sorlegét, emelkedett föl helyéről s elmondta a szokásos felköszöntést.

Merész kísérletnek tartanám — ugymond — Széchenyi Istvánnak mindazon magasztos és dicső érdemeit felsorolni, vagy pedig mindazon termékeny alkotást részletezni, melyek őt halhatatlanná tették, sokkal fényesebben megörökítette azokata történelem, sokkal mélyebben beolvák azok a magyar nemzet szívébe, szóval gr. Széchenyi Istvánnak fényes érdemei sokkal tartósabban fognak há-

lás nemzetünk emlékében örökölni, semhogy azoknak magasztalása vagy dicsőítése igénytelen szónoklatomra szorolna. Egyet azonban behatóan kell hogy hangsúlyozzak: hangsúlyoznom kell különösen azon folytonosan megújuló méltó fájdalomnak teljes jogosultságát, hogy gróf Széchenyi Istvánnak magasztos szellemű fenhatóságát nélkülözni kénytelenek vagyunk, épen most, a midőn őt kipótolhatlannak tartjuk. Nem csoda tehát, ha ezen fájdalommal nélkülözés teljesen minősíve van ezen kegyetes emlékszerlegnek beltartalmát megkeseríteni.

Mi tette gróf Széchenyi Istvánt a szó valódi értelmében kiválólag nagygyá, kiválólag felülmulhatatlanná? mi tette a közbesülés, a közszeret és közbizalom valódi bálványává? A szónok szerint őt kiválólag nagygyá tette önzetlenség, önfeláldozó, szeplőtlen hazafisága, mely irányban magát sem a hatalom csábjai által elszédíttetni, sem a felizagott körülménynek ferde iránya által megingadni nem engedte.

Olyan volt a mi halhatatlan gr. Széchenyink, mint egy terebélyes és tölg, mely a felzudult viharoknak fergegelyeivel dacolni tud, dacolni mer, de azok előtt meghajolni, vagy azok nyomása alatt megtörni nem képes.

Gróf Széchenyi Istvánnak ezen valódi jellem eredményezte, hogy mindaddig, míg Magyarország magyar állam marad, mindaddig, míg e kies földet magyarok fogják lakni, — mindaddig gróf Széchenyi Istvánnak dicső emléke minden igaz magyar embernek szívében homálytalan fényben fog tündökölni, homálytalan fényben fog örökölni!

És miltán, mert magasztos szelleme Magyarországot nemcsak a haladás, nemcsak a reformok terén regenerálta, hatalmas kezének nemcsak a téren sikerült az előítéleteknek kártékony sarjait kiirtani, hanem magas rőptű szellemének és mély belátásának sikerült egyszerűsdimel a szocialis téren is kiirtani a kasztoknak már valódi burjánokká fajult káros kőnéveit s ez által sikerült neki leginkább a közszellemnek jóaraló törekvéseit egyesíteni — előmozdítani — és minden irányban biztosítani. E czélból alapította meg gróf Széchenyi István a pesti nemzeti casinót egytet is — mely, hogy ezen magasztos czólnak megfelele, és hogy az általa megvetett egészséges alapokon, folytonos virágzásnak örvend, ezt kiválólag gróf Széchenyi István magasztos szellemének köszönhetjük; mert ő mint alkotója ezen egyetnek ugy akarta, hogy az ne legyen a kasztok szótágazó önző érdekeinek előmozdítója, hanem legyen valódi emelttyje a közszellemnek, a közművelődésnek és az annyira szükséges egyetértesnek.

A szónok itt lelkes buzdító szavakat intéz az ifju nemzedékhez, fölhívja, hogy kövesse dicső Széchenyink példáját.

„A haza ezért szeretetűre kórkék — ugymond — benneteket, kövessétek mindig és mindenben híven gr. Széchenyi István magasztos nyomdokait, az ő egész élete, az ő ernyedetlen munkássága és az ő önzetelen önfeláldozó szeplőtlen tiszta hazafisága legyen legdrágább talismántok, az ő irányba vesszen benneteket és pedig még a felzudult viharok szélvészai között is, azon biztos kikötőbe, melyből képesek lehettek, szeretett hazánk sorát oly módon intézni, amint azt gr. Széchenyi István magasztos szelleme óhajtotta.” Bevezetésül megemlékezve Széchenyinek a főváros tölvirágosztatása körül szerzett érdemeiről, szavait így zárja be a szónok:

Végre tisztelt uraim, tegyük le egy kegyetes mély sohajnak kíséretében szívünknek, lelünknek legkegyetesebb, legmélyebb érzelmeivel az örökké zöldelő nefeletseknek hervadhatatlan koszoruját felejtethetetlen nagy hazánkfiának tiszteletére, szenteljünk neki szívünk mélyéből fakadó forró könyeket, melyek mint az égi harmat áldítóleg enyhitessék mély bánatában megtört szívének sajgó fájdalmait. Eljen gróf Széchenyi István nagy hazánkfiának dicső emléke a magyar nemzet szívében változatlanul, örökké! (Eljen!)

Zajos helyeslések és éljen-riadás kísérté vég-szavait a szónoknak, ki felemelve a sorlegét, régi szokás szerint ivott belőle; mert a legjobb magyar borral szokás azt ilyen alkalomra megtölteni. Ezt kedélyes diszebből követte.

BELFOLD.

(Carneval. Difteritis.)

A brudbánya 1879. febr. 14.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Noha Morpheus karjai közül még alig tudunk kibontakozni azon élvezetes est után, melyben tegnap a helybeli magyar casinó részesített, rem tehetem, hogy arról becses lapja számára egy kis képet ne nyujtsak. Folyó hó 13-án tartotta meg az abrudbányai magyar casinó ez idei táncestélyét saját pénzértárgyarapítására. A táncestély lefolyásáról nem czéлом hosszas referátát írni, mert a casinó által rendezett táncestélyek dicsérik magok magokat, s így erősen hiszem, hogy mindazok, kik e táncestélyen részt vettek, örömmel elmondhatják, hogy a magyar casinó nemcsak jó hírnevnek felel meg; hanem mulatságai is a legelőlk között mindig helyet foglalnak. Itt láttuk a környék legszebb hölgyeit egy koszoruba; s mit örömmel jelezhetek, kezdik érteni a kor szellemét: mert egyszerűsdiók által ugy tűntek ki, mint a mezők liliuma, mi által nemcsak magoknak hasznos; de a pénzártnak is szép jövedelmet csináltak; mert a tiszta jövedelem meghaladja a száz forintot.

Végül nem hall,athatom el, mint fájdalom, ritkaságok: és nem dicsek:éskép: de örömből, hogy városunk az annyira rettegett „difteritis” betegségtől teljesen ment.

(Opera Segesvárt.)

Segesvár, 1879. febr. hó 16-án.

Van a világon egy Segesvár nevű város is, mely bizony megérdemelne, hogy lapjaink hasábjain többször találkozzunk felőle szóló, nem ugyan politikai, de társadalmi életét ecsetelő cikkekkel — és ezen Segesváron akadt egy vakmerő műkedvelő társulat, mely elhatározta, hogy a t. cz. közönséget f. évi február hó 15-én este egy operai előadással lepi meg. Eleinte midőn ez a hír szárnyra kelt, azt hitük, hogy csak afféle farsangi tréfa lesz, de mennyire meglepett, midőn saját ép szemünk és füleinkkel szerzettünk meggyőződést, hogy az ige testé, hogy a tréfa komoly valóság-gá lett.

Mőgele F. könnyen élvezhető, fűlbemászó kedves kis operáját, a „Loreley”-t adták. — Mekkora fáradság kellett ahhoz, hogy azokat a zajos chorusokat, nehéz duokát és tercetteket akkora könnyűséggel, anynyi jártas otthoniasággal és oly precisióval játszassák, énekelhessék!

És végre megtörtént, minden reményünket felülmúló sikerrel. Ezen sikerből az oroszlanrés mindenestre a farsadhatlan karmester Silbernegel uré, szolgáljon is neki biztatásul a jövőre, hogy minél többször szereshessen a segesvári valódi szépművészei és az élvezetbez vezető ut farsadalmait méltányolni tudó közönségnek. A sikerben igen nagy rész jutott az est fénypontjának, Riesenberger kiaszonyának, kinek gyönyörű éneke, kellemes megjelenése és kedves szinpadí otthoniasága, dicsőretésre válnak a bécsi conservatoriumnak, melynek tagja volt és bármely szinpad állandóan kedves alakjává tehetnék. Megjegyzem, hogy a kiaszony Nagy-Szebenből fardát át, hogy az est sikerét biztosítsa. A férfi szerepeket Kruspér Pál kir. mérnök, Löw Károly megyei számvevő, Konst József leányiskolai tanító és Fischer kereskedő ur játszták, illetőleg énekeltek megérdemelt tapsokkal koszoruzva. A chorus a helybeli dalegyesület énekelte, kinek javára adták az operát. A festői csoportokat, a gyönyörű összevágó, összhangzó eszket soká, nagyon soká nem fogja a segesvári közönség elfeledni. Az előadás fényét a gyönyörű díszletek nagyban emelték. E díszleteket Schuller rajztanár ur festette s kivált a csolnakázási jelenetben eltűnő és felmerülő szebbnél-szebb Rajna vidéki tájak valóban meglepők voltak; emelték az est fényét továbbá a közép-kori festői jelmezek, melyek szintén Schuller ur rajzai után készültek.

Ha mind elmondanám a dicsőretet, melyet a tisztelt közreműködő urak és Segesvár szép hölgyei megérdemelnek, azt hinné a t. cz. olvasó közönség, hogy mert műkedvelőkkel állók szemben, mert talán a chorusban érdekelt voltam, bizzelgek, pedig látja Isten a lelkeket, hogy mennyire igaz, amit fennebb a réam eső 7 egész 3 tized, nem tudom hány század és ugyanannyi ezeredről elmondottam. Állítanímalt bizonyítja az is, hogy 17-én ismétlik az előadást.

Az előadás végén táncmulatság volt éjjel 4 óráig. Most meg válnék a financiaiokról. Összes bevétel 500 forint körül volt, ebből 300 forintot felül ment a kiadás, miből bizonyony legtöbbit emésztettek meg a jelmezek, mert Schuller tanár ur a díszleteket szives volt ingyen festeni.

(Áldozatkészség.)

Gyergyó-Alfalu, febr. 16. 1879.

Tisztelt szerkesztő ur!

Midőn elfoglaltak és elfoglaltalanok, hivatottak és hivatlanok urbi et orbi hirdetik a világ romlottóságát s különösen az ifjabb nemzedék gyarlóságait, ezen többé-kevésbbé jogosult jeremiádok élő csáfolata gyanánt s utánzóandó példán jól esik regisztrálnom, hogy a gy.-alfalui fiatalaság farsangi barátságos összejöveteleiben is szépen valóítja meg a latin sarkigazságot: „Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci”, romlatlan erkölcsi érzékéről, a közművelődés iránti fogékony-ságáról elismeréseméltó tanuságot tevé ez által.

Ugyanis Lukács Márton patriarchalis főnöksége és Berde Ferencz ügyvédí, Lőrinczi Dező jegyzői szereplése mellett a Jakabfy és Róth fiúk, A. E., Imets János, Rozsás Antal és Avéd János koronkint barátságos estélyre gyűl-vén össze, a kedély nemes hangulatra lendülésében önkénytelen adózás utján jelentékeny összeget adtak össze, s az aló- és felső-népiskolák igazgatóságait az adományok kíséretében azon kellemes hírrel lepték meg, hogy a 400 főnyi tanuló-ifjuság mindenféle irószerezrel jó időre ellátják. Rendelkezés alatt maradt még hasonló észlá mintegy 30 frtyi összeg,

Sok ilyen fiatalaságot, sok mulatságot az ilyen fajtából.

Boga Bálint, felsőnépisk. igazgató.

(Farsang.)

N.-Enyed, 1879. febr. 17.

A n.-enyedi ev. ref. Bethlen-főtanoda ifjusága által, „önképző-köre” javára rendezett táncvígalmol folyó hó 8-án tartatott meg.

Az eddigi szokástól eltérően az ifjuság bálanyáról is gondoskodott, mely tisztelet migos Zeyk Károlyné ő nagysága, Alsó-Fehérmegye érdemdu-

főispánjának s főtanodánk egyik farsadhatatlan gondnokának neje, volt kegyes elvállalni.

A bálányát megjelenésekor az ifjusági zenekar harsogó indulóval fogadta, minek végeztével a bálélnők fejezte ki ő nagyságának az ifjuság forró köszönetét, hogy kegyes volt a bálányai tiszt elfogadásával s ezomélyen megjelenésével bálunk tekintélyét és díszét emelni. Rövid, de ügyesen szőtt és alkalomszerű beszédében kifejezést adott egyzersmind annak is, hogy a hűtlen közegek és hanyagság miatt az ifjuság nem részesülhetett azon szerencsében, hogy köszönetét és vonzalmát külsőleg is oly alakban fejezje ki, mint azt ő nagysága kiérdemlé, de fogadja az átadandó bouquet mellett, mintegy kárpótlásul azon fűzést is, melyet az ifjuság keblében ő nagysága iránt táplált érzelmeiből alkotott, s mely mindenestre maradandóbb s hervadhatlanabb, mint a melyet most átadandó. A beszéd végeztével az ifjuság harsány éljenzése között a szerény, helyben ké-szült bouquet az elnök által átadottat, mire az énekkar összhangzó éneke s erre az ifjusági zenekar működése következett, miáltal aztán a táncvígalmol meg is lett nyitva.

A táncvígalmolban rész vett városunk összes intelligentiája egy pár család kivételével; a vidék azonban feltűnő kevés számmal volt képviselve.

A szépnem egyszerűen, de keresett izléssel és csinnal volt öltözve, ugyannyira, hogy a szokásos „bálikirálynőt” kiválasztani s névleg is fölemlíteni nem tartjuk szükségesnek, s így a „bálikirálynő” kérdésének eldöntését kiné-kinek tetszésére bizzuk.

Nem voltunk sokan, vagyis nem voltunk annyin, mint vártuk és reméltük (a négyeseket 36—40 pár járta), de ebből azért nem következett, hogy folytonosan derült kedélylyel ne mulassunk s a jelen voltak is mind hasonlólag ne mulassanak.

A „szünóra” derűltségére és élénkségére az ifjusági zene- és énekkar váltakozó működése is befolyással bírt.

Bálunk fél 5 óra felé ért véget.

A bál összes jövedelme 255 frt 50 kr volt, az összes kiadás 104 frt 75 kr, mely összeget a fennebbiből levonva maradt tiszta jövedelem 150 frt 75 kr.

Felülfizettek: m. Zeyk Károlyné, mint bálanya 50 frt, br. Kemény István 10 frt, dr. Kovács Ödön tanár 1 frt, Garda József t. 1 frt, Nagy Lajos t. 3 frt, Elekcs Károly t. 2 frt, Bornemissa József 1 frt, Vadady Gergely 1 frt, Zalkányi Farkas 2 frt, Nagy Albert 2 frt, Csomos Miklós 2 frt, Orbán Mihály 1 frt, Orbai Lajos 1 frt, Belfényéri Tamás János 2 frt. Müller Mihály 2 frt. Összesen 81 frt.

Fogadják a szives felülfizetők az ifjuság nevében szives köszönetünket.

A rendező bizottság.

A Petőfi-társaság közgyűlése.

A Petőfi-társaság tegnapielőtt d. e. tartotta havi ülését a mérnök és építész egyes helyiségeiben Lúszaky Károly elnöklöte alatt. A felolvasók közt első volt György Aladár, ki ily című tanulmányt mutatott be: „Az atyaisten ábrázolása Michel Angeloig.” Az első kereszténynek egyáltalában nem készítettek képet az istenről, ez által is különbözni akarván a pogányoktól. Legelsőbben Krisztus alakja nyert ábrázolást, de ez sem meghatározott alakkal, hanem különféle jelkben és állatképekben; ez utóbbiak közül különösen kedvelt volt a bárány alakja, annyira, hogy utóvégre a keresztényen vallás valóságos állatimádassá látszott fajulni, míg nem a papok tiltották Krisztusnak bárány képeben való ábrázolását. A Krisztus ábrázolása utmutatást adott Lentulus proconsulnak, Krisztus kortársának egy állítólagos levele, melyben a megváltó alakja részletesen le van írva. Krisztus e szerint magas sugár termélt férfi volt, haja borszínű volt vállára ért, szakállá kettő vált, mellén, arca piros, orra és szája kifogástalan. Egyáltalán a legszebb férfiak egyike, a kit Lentulus valaha látott. E leírást azonban az első századok művészei egyáltalán meg sem bírták közelíteni Krisztus kiábrázolásánál. A legrégibb Krisztus képek Apollóra emlékeztető alakok később teljesen elenyészvén a pogánykori remiszcentiák, rideg száraz férfi lett a Krisztusból, két felő való szakállal s vállára erő hajjal, a mint Lentulus leírta. Ezt az alakot vette föl az atyaisten is a keresztényen művészek ecsetje és vérsője alatt. Hogy mely korból származik az atyaisten első kiábrázolása, pontosan nem lehet megállapítani. A 11-ik század előtt többnyire egy felhőből kinyúló kéz jelezte a teremlőt. A papák világi uralmának megerősödése s a zsidó hagyományokkal való teljes szakítás kora volt az, midőn az első istenképek készülni kezdtek. Hasonlók voltak ezek az eddig divatos Krisztus alakokhoz s mintegy 35 éves ember kinézésével bírtak. A 13-dik században az atyaisten alakja föregedni kezdett s 60—80 éves agg képét öltö fel; Krisztust ellenben fiatalabbnak ábrázolták Apolló-szerű külsővel. A 14-ik század második feléből eredő szentháromság képeken az atya 60—80, a fió 30—35, s a szentlélek 15—18 évesnek van ábrázolva. Később a szent háromság képei izléstelen, sőt vissza tasztító alakot öltöttek; így egy kép egy testtel s három fejlet akarja azt ábrázolni, egy másik képen a három fej összenőtt s 4 szeme és 3 orra van. A renaissance elején a Krisztus és az atyaisten alakja modernizáltatott s a szentlélek el-

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse,

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2
csász. kir. hadügyminisztérium, 6. osztály hadtengerészeti és
csász. kir. királyi szabadalmazott gyárának
legjobb és legajánlatraméltóbb
eső köpönyekeit,
kocsitakaró ponyvát, ágylétrét, sátorkezelőt.

**esőköpönye,
kocsitakaró,
ágylétrék,
sátorkezelők**

Chiococci-liqueur.

(75) (Liquor Chiococci fortificans), (1-25)
az újkor legbiztosabb és legjobb szere a férflerő
élesztésére és szilárdítására.
kedves és fűszeres édes íze népszerű, földművelő és leguemessebb liqueur-
ket, nem csak gyomorszájára, az emésztést elősegítő, étvágyat gerjesztő, hanem kitűnő-
nek bizonyult erősségtől is mindenkor népszerű, a ki-
testgyengeségben szenved,
az alult izmok elcsúszására és orvoslására, az idegek és rugerejük friss működésére való
élesztésre. Meglehetősen kellemes ízű, élénkítő és biztató hatású. Ezer meg ezer
közönség ezen hasznosítatlan életgyógyítást előbbi erejük visszanyerését, a mire
névük előreléptől számtalan alismerő és hálalirát áll szolgálatra, a melyek azonban (móltá-
lomból) soha sem adnak közre. Ára egy eredeti palacknak rőpíratl együtt 3 forint.
Göngy 20 krajczár.
Fő-szállítótelep: Calodi D. C. gyógyszerháza a „Védangyalhoz,”
Bécs, Währing, Herrengasse 26 (ahá minden írábeli megrendelés intézendő),
Fióktelep: Budapest: Török József gyógyszerésznél.

Legujabb zeneművek.

Épen most jelent meg és kiváltképen

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében
Kolozsvárt kapható:

Négy kedvelt népdal.

1. Ritka, ritka, ritka búza.
2. Minden este furulyázok sokáig.
(Sarkon van a Buza János korcsmája).
3. Békot vertem.
(Temetőben láttalak meg).
4. Sötét az éj.

Énekhangra zongora kísérettel alkalmazta HUBER SÁNDOR.

Ára 80 kr.

Logász (Softa) négyes.

Zongorára szerző ELLENBOGEN ADOLF. Ára 60 kr.

Első ábránd magyar dalok felett.

1. Repülj fecském ablakára.
2. Ezt a kerek erdőt járom én.

Zongora kísérettel hegedűre szerző HUBER KÁROLY.

Ára 1 frt 50 kr.

Második ábránd magyar dalok felett.

1. Befutta az utat a hó.
2. Hej be szennyes ez a maga kendője.
3. Sötét az éj, messze van még a reggel.
4. Szőke legény piros barna leány.

Zongora kísérettel hegedűre szerző HUBER KÁROLY.

Ára 1 frt 50 kr.

Harmadik ábránd magyar dalok felett.

1. Lehullott a regző nyárfa arany színű levele.
2. Búra, búra bubánatra születtem.
3. Fáj a szívem, fáj a lelkem.

Zongora kísérettel hegedűre szerző HUBER KÁROLY.

Ára 1 frt 50 kr.

Ugyancsak

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésében Kolozsvárt

A magyar királyi egyetem
összes tudomány-kará-
nál használandó minden-
féle

egyelemlan- és segéd-
könyvek
jutányos áron kaphatók.

Csak
50 kr.,

mint egy
eredeti sorsjegy

Árával nyerhetni

1000

darab effectív

aranyat.

3000 nyeremény

60,000 forint értékben.

A kisorsolás a tanács felügyelete alatt 1879 február
25-dikén lesz. (1) (10-10)

Vidéki megrendelések bérmentesen és a sorsjegyek és nyeremény-lejstomnak bér-
mentes megküldetése végett 30 kr. külön mellékletével kértetnek.
Az UNION-BANK váltóirodája, Bécs, Graben 13.

Ezen Bécs város tanácsa által a szegé-
nyek alapja javára rendezett kisorsolás nyeremé-
nyei:

1000, 200, 100, 100

100, 100, 100, 100

3 bécsi Communal-sorsjegy, melyek

200,000 frt.,

és sok más mil- és értéktárgy arany és ezüstből összesen

(73)

Gyümölcsfa- és venyige-eladás.

A zámli jószágigazgatóságnál — az első erdélyi vaspálya
állomása — a tavaszi hónapokban minden fajta gyümölcsfa,
diszesalit, a legnemesebb fajtájú szőlővenyigék, s más
műnővények eladásra készletben vannak.
Részletes árjegyzékek kívánatra bérmentesen küldetnek meg.

(432-7)

Alvilsavas mézszörp.

Párisi gyógyszerész Grimault és társa alvilsavas-mézszörp sikere mellőjök, hurut, re-
kedtség, gyomorhurut, a légcsőgyulladás ellen, számos utánzásra adott alkalmat, melyek
nem bírnak hasonló becsülettel a másként készítették.
Azon szenvedők, a kik Grimault és társa valódi alvilsavas-mézszörpét óhajtják kapni,
sziveskedjenek minden üvegen az aláírást követelni.
Azon gyárosok, a kik a ragjegyben csak azt jegyzik meg: „Grimault és társa után Pá-
risban,” csak a t. oz. közönséget ámtitják.

(8-*)

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,
ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJÁT.

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megnövekedtek és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesítve és szaporítva vannak.

A használandó betűk a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntve, a könyomdát kitűnő metsző kezeli. A nyomdai munkák kiállításához szükséges anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPIR GYÁRI ÁRBAN SZAMITTATIK.

Munkát minden időben, még éjjel is elvállal és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy e nemből bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindenemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszerházi-jelzetek, bor-, rozsolis- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözlőlevelek, baromutlevelek, vásároczédulák, hirdetésmények, bármilyen nagyságu falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását elvállalja.

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljáróságok figyelmét bátor arra felhívni, hogy a hivatali szükség-
letekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására különös szult fektet.

Eldőleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerű mintázatok birtokában lévén.

A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t. cikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminister ur által az

arvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból —
melyekből készletet tart — kismennyiségben koncz számra is jutányos árban szolgál.